

COSINZEANA

REVISTA · ILUSTRATA · INTEMEIATA
 IN · 1911 · APARE · LA · 10 · SI · 25 · ALE
 FIECAREI · LVNI · DIRECTOR :
 SEBASTIAN · BORNEMISA

Familia noastră regală la Varşovia, în cursul defilării trupelor poloneze în ziua de 25 Iunie, pe câmpul dela Mokotow. Între M. S. Regele și Regina stă mareșalul Pilsudski, fost șef al statului polon, iar la stânga dela M. S. Regele este actualul președinte Wojciechowski și d-na Wojciechowski.

REDACTIA · SI · ADMINISTRATIA
 CLUJ · PIATA · CVZA-VODA · 16

EXEMPLARUL 8 LEI

ABONAMENTUL:

În țară pe 1/2 an . . . . . Lei 60—
În străinătate pe 1/2 an . . . . . Lei 100—
Un exemplar la chioscuri și librării 8 Lei
Anunțurile se taxează cu 2 Lei cm²

Suveranii noștri în Polonia

Regele Ferdinand și Regina Maria au petrecut mai dăunăzi câteva zile în Varșovia, unde au fost primiți cu multă însuflețire de populația polonă, făcându-li-se călduroase manifestații de simpatie. Pentru întâia dată dela independența Poloniei această țară a primit vizita unor oaspeți regali. Pe de altă parte intrarea Poloniei în Mica Antantă este un fapt dorit de toată lumea pentru siguranța și echilibrul Europei Centrale.

Diplomația interaliată are tot interesul să susțină această alianță, care are de altcun un caracter defensiv. Recentul voiaj al Mareșalului Foch la Varșovia și la Praga a pus bazele primirei entuziaste a Suveranilor Români, care este un bun augur pentru apropierea definitivă a națiunilor, cari au aceleași aspirațiuni. Regele și Regina au sosit în Capitala Poloniei în ziua de 24 Iunie. Orașul era admirabil pavozat. La gară au fost întâmpinați de D. Woicechowski, președintele republicii poloneze cu Dna, Dl Witos, președintele Consiliului de miniștrii și toți membrii guvernului. Mareșalul Pilsudski, șeful Statului Major generalul Haller și toate autoritățile civile și militare.

Recepțiile și serbările s'au succedat în decurs de trei zile la palatul Lazienki, pus la dispoziția Suveranilor noștri, pe urmă la castelul regal, la primărie și la legațiunea noastră. În Câmpul lui Marte din Mokotow s'au trecut în revistă trupele. La operă s'a dat o reprezentație de gală. Suveranii au asistat de asemenea la o manevră militară la Rembertow și la o reuniune hipică.

În toasturile schimbate între regele nostru și președintele republicii polone s'a insistat asupra cordialității alianței polono-române, pentru conservarea păcii câștigate în comun cu prețul atâtor mari sacrificii. La 26 Iunie Suveranii au părăsit Varșovia, trecând la Krakovia, unde au fost întâmpinați cu aceiași simpatie, apoi prin Tarnow, Regesow și Lwow, unde s'au despărțit de reprezentanții oficiali ai țării.

La 30 Iunie Regele și Regina au sosit la Sinaia, unde s'au stabilit pentru vară.

Femeile — deputați

Camera comunelor din Anglia a ales de curând o nouă femeie deputat în adunarea parlamentară. Astăzi englezii au trei femei — deputați. Aceasta este o nouă victorie a feminismului internațional, căruia i-a succes să câștige de partea sa Anglia conservatoare, față de alte țări democratice, cari refuză femeilor până și dreptul de vot.

Este de observat, ca cele trei englezoaice ocupă astăzi în parla-

Russel, aplaudată așa de des pe scenele londoneze în operetă și vodeviluri până la 1917, când s'a căsătorit cu d. Phillipson. Acesta a fost ales ca liberal național în Berwick, însă i-s'a anulat alegerea.

Nevasta lui s'a prezentat în noua alegere cu o siguranță surizătoare însă cu etichetă conservatoare. Campania electorală a fost pitorească și succesul a fost garantat de farmecul cu care candidata a știut să

Cele trei femei deputați în Camera comunelor din Anglia. Una dintre ele a pälmuțit deunăzi pe un bărbat deputat, care a combătut un proiect de lege susținut de femeile-deputați.

Mrs. Wintringham

Mrs. Hilton Phillipson

Lady Astor

ment scaunul bărbaților lor. Cea dintâi a fost Lady Astor, care a succedat Vicontelui Astor în 1919, în circumscripția Sutton. A doua a fost Mrs. Wintringham, al cărei soț fusese alesul orașului Louth în 1920, ca liberal independent. Cea mai pitorească alegere a fost însă cea recentă din 1 Iunie la Berwick în Scoția. Eroina ei este Mrs. Hilton Phillipson.

Acest scaun a fost vreme îndelungată ocupat de Lordul Edward Grey. Mrs. Phillipson nu este alta, decât celebra artistă Miss Mabel

se prezintă în alegeri. Lupta a fost cu toate acestea îndârjită.

Mrs. Hilton Phillipson a fost aleasă cu 12.000 de voturi, contra 5858 ale d-lui Harold, liberal și și 3966 ale lui G. Olliver, clasa muncitoare.

Scaunul ocupat astăzi de d-na Phillipson cu program conservator a fost deținut de liberali dela 1895. Reușita acestei femei este într'adevăr pitorească căci prin o simplă schimbare de front a știut să distrugă o vechime de aproape patru decenii.

Viața artistică din Cluj

Puțini sunt la număr aceia, cari au cunoștință că în Clujul acesta zgomotos și de refacere a început a se înfiripa un frumos și mult promițător început de viață artistică.

Nu este intenția mea de-a face o dare de seamă a prestațiilor artiștilor noștri dela teatru sau operă, ci vă voi duce de prezent în sanctuarul tăcut, modest și plin de poezia frumosului a maestrilor pictori

și prețioase tablouri, vederi, scene, peisaje, compoziții din pitoreasca Macedonie căutând izvor de inspirație în pitorescul acestei țări al cărui fiu este. Expoziția sa a fost un eveniment artistic dovedindu-ne perfectă stăpânire a desenului și culorilor și cucerind pe toți vizitatorii prin maniera sa particulară subtilă de-a picta originalitatea atât de poetică a vieții fraților noștri

este un maestru absolut stăpân pe penelul său. Nici un pictor din zilele noastre nu a redat mai sincer, mai artistic splendoarea peisajelor noastre: dimineți cu ceață, amurguri împurpurate, ceruri când răsătoare, când tivite cu splendide culori de răsărit sau apus, având întreaga sa pictură un relief surprinzător, o armonie cuceritoare. Dar mai presus de peisaje, tăria maestrului Pop

Dr. Alexandru Pop, pictorul-maestru și profesor în atelierul său

Dr. Capidan, pictorul-maestru și profesor în atelierul său

români profesori Alexandru Pop și Capidan cari prin lucrările lor valoroase și-au câștigat deja locul de frunte în templul artelor românești și cari de prezent sunt un cheag în jurul cărora se va înfiripa viața pictorală artistică a Clujului nostru.

Vom face și o scurtă dare de seamă a lucrărilor lor și nu vom uita nici expoziția colectivă a elevilor talentați a școlii libere de bele-arte din Cluj, școală deschisă prin neobosita stăruință a maestrului pictor profesor Alexandru Pop, directorul acestei școli cu frumoasă menire.

Povestea acestor dibaci mânător ai penelului și vrăjitori ai culorilor este povestea tuturor sufletelor mari.

După o viață de muncă intensivă și studii în streinătate ajunși la renume cu înfăptuirea și întregirea țării, cei doi pribegi au venit acasă, punându-și toate bogatele lor cunoștințe în serviciul neamului.

Maestrul Capidan cu studii te-meinice la Paris și-a deschis un frumos atelier unde înbogățește comora noastră artistică cu frumoase

macedoneni, dezvăluindu-ne frumosul și adevărul artei sale pe care a dus-o la perfecțiune.

este în portrete, având aceste o asemănare perfectă, o nuanțare artistică și o subtilitate și o delicăteță Lenbachiană. Portretele sale sunt pline de viață și asemănare. Maestrul Pop venind la Cluj nu s'a mărginit numai la lucrările atelierului său. Văzând că în aceasta a doua capitală a țării lipsește viața culturală socială a pictorilor, după multă muncă și în conlucrarea cu dl Capidan, dl Emil Isac inspector artistic și alți pictori de seamă a înjghebat „Clubul artistic” adunând sub un mănunchi pe toți pictorii și sculptorii din Cluj. A doua operă a sa este școala liberă de bele-arte care a funcționat

Elevii expozanți ai școlii libere de belearte din Cluj: Iacobe, Szakács, Nicoară, d-ra Mokosiny, d-na Chiffa, d-ra Devai, d-ra Berényi.

Maestrul Alexandru Pop fost profesor la Academia de bele-arte din Budapesta, pictorul aristocrației maghiare s'a bucurat de cea mai înaltă faimă artistică la unguri. Reîntors deodată cu armatele române din Budapesta i s'a încredințat în Cluj postul de director al Muzeului și școlii de arte și meserii deschizându-și și un frumos atelier de pictură.

Expoziția sa de tablouri deschisă în primăvara aceasta ne-a arătat că

în acest an cu mult succes având de profesor atât pe domnia sa cât și pe dl Acs, un pictor plin-ăirisit cunoscut. Regretăm că nu vedem între profesori și pe dl Capidan. Această școală cu o menire așa de frumoasă a avut o seamă de eleve și elevi, dezgropând talente, desăvârșind și înbogățind cunoștințele lor în timp destul de scurt. Rezultatul acestei școli l'am putut aprecia mai bine la expoziția

Cum s'a sfârșit Stambolinsky

colectivă de fine de an al celor mai talentați elevi și eleve, dovedindu-ne un progres remarcabil, dându-ne la lumină câteva talente adevărate cari prin muncă stăruitoare vor atinge cu siguranță culmea artei.

Amintim între tinerii expozați lucrările doamnei Elena Chiffa deopotrivă de bine în aquarel, pastel și oleiu. Interieururile ei puteau purta semnătura oricărui bun pictor. Tablourile, portretele ei poartă finețea și subtilitatea unui suflet distins artistic. Având un simț perfect de culori, prin muncă stăruitoare va ajunge o bună pictoriță de care se va mai vorbi și scrie mult.

Di Nicoară dovedește multă energie. Caracteristica sa sunt temele îndrăznețe pe care le atacă și termină cu bun succes.

Prea ultramodern di Szakács, cu toate aceste însă dacă își va modera bogăția de culori violete și albastre va da tablouri mult apreciate.

D-șoara Mokosiny ne-a dat câteva pânze reușite din care se desface un suflet înțelegător al frumosului artistic.

Tablourile d-șoarei Berényi trădează multă voință și îndrăzneală și sperăm că o muncă serioasă va delătura toate micile neajunsuri de colorit ale începutului.

D-șoare Devay ne-a prezentat câteva desene bine prinse și caracterizate.

Acest început de artă dorim să fie începutul unei vieți artistice mai intensive în orașul nostru, unde lumea a prins dragoste și urmărește cu multă atenție și chiar sprijinește materialicește și moralicește toate manifestările artistice de acest gen.

AEMILIUS

Correspondentul din Bulgaria al unei reviste franceze istorisește amănunte asupra sfârșitului tragic îndurat de șeful regimului agrarian, din cari extragem și noi unele date interesante pentru cetitorii noștri.

Aceste date ilustrează într'un mod expresiv această nouă dramă balcanică.

Stambolinsky se găsea în proprietatea sa rurală aproape de comuna Slavovitz, când a avut loc lovitură de stat din 9 Iunie. Casa, care începuse să și-o zidească în mijlocul unei vii, o grămădeală de zidărie fără nici un stil, cu un acoperiș ascuțit nu era încă terminată. Cu toate

Vila lui Stambolinsky in Slavovitz, înainte de a o părăsi șeful agrarian. In această vilă s'au găsit o mulțime de hârtii și fotografiile compromițătoare pentru Stambolinsky

acestea el își adunase aci arme și munițiuni și și formase o gardă personală de vre-o 40 soldați și jandarmi.

Din primul moment în ziua de 9 Iunie un maior fusese însărcinat să prindă și să aresteze pe Stambolinsky. Maiorul însă nu avea decât câțiva oameni. Așa că în momentul când a dat de fostul șef al guvernului bulgar, a crezut mai nimerit să înceapă tratative cu un subofițer de-al lui Stambolinsky. Numai după ce a primit un refuz categoric de predare s'au început un schimb de focuri, care s'a terminat cu retragerea maiorului, deoarece în ajutorul gărzii șefului agrarian veniseră o mulțime de țărani din Slavovitz și din satele vecine.

Stambolinsky, ajutat de fratele său a format la iuteală două coloane, de câte 200 de oameni și a început înaintarea spre orașul Tatar Bazargic. Pe drum i s'au atașat și alți partizani. În urma lor veniau încărcate pe camioane arme și munițiuni.

Comandantul garzișoanei din Tatar-Bazargic colonelul Wassilief avea numai 30 de soldați. Fără a și pierde sângele rece a înarmat populația și a trimis-o împotriva lui Stambolinsky, la vre-o 2¹/₂ km. departe de oraș în apropierea râului Topolniza a avut loc o ciocnire între trupele noului guvern și ale fostului șef agrarian, care ar fi triumfat, dacă colonelul Wassilief n'ar fi primit întărire dela Filipopoli două tunuri și două plutoane de cavalerie. La auzul canonadei țărani au luat-o la fugă. În ziua de 11 Stambolinsky a rămas aproape izolat. În tovărășia câtorva săteni, el a luat-o spre munți. Două zile în urmă în 12 și 13 dictatorul bulgar rățacea prin munți însoțit de fratele său și câțiva credincioși, flămânzi, pentru că țărani nu le mai dădeau nimic de mâncare, temându-se de represalii. În ziua de 14 epuizat de foame și de obosială s'a decis să coboare la șes numai singur. Primarul din satul Golak l'a recunoscut și cu toate protestările l'a arestat și l'a condus pe jos la Vetren la vre-o 5 km. de Golak. Sosind aci, Stambolinsky, demoralizat a telegrafiat la Sofia, că se predă. Cu automobilul a fost pornit la Sofia, însoțit de căpitanul Harlacof și de câțiva soldați, cari aveau misiunea să-l transporte în capitală. În Tatar-Bazargic a trebuit să fie păzit de furia mulțimei, care voia să-l linșeze. După ce a scăpat de aci a cerut lui Harlacof să treacă pe acasă prin Slavovitz, pentru a și lua rufărie și actele mai importante. Șeful gărzii a consimțit. Era ceasul șase seara. În automobilul în care se găsea Stambolinsky mai luaseră loc căpitanul Harlacof și încă doi ofițeri. Dincolo de satul Kara-Musal drumul le-a fost deodată barat de trunci de arbori așezați de-a curmezișul. Deodată își fac apariția vre-o 30 de țărani, cari ridică pe Stambolinsky, lăsând pe însoțitori în drum. Imediat aceștia au dat alarma punând în urmărirea fugarului câteva detașamente în direcția muntelui dela Eledjik, în cotro se îndreptase. În dimineața zilei de 15 unul dintre detașamente a avut șansa să-l descopere. Somat să se

**Cărți, reviste românești,
franceze, germane, etc.
hârtie, articole de birou,
mașini de scris**

confecție de hârtie și
imprimate de orice
natură la:

Librăria, Papetăria și Tipografia

LEPAGE Cluj

Cereți cataloage, liste
și oferte. 4—6

predea, Stambolinsky a dat ordin să se deschidă focul. Soldații cari îl urmăriră au tras și ei și fostul dictator al Bulgariei, care se credea cu câteva zile mai înainte stăpân pe situație, cade lovit la cap și în piept de soldații țării sale.

Căpitanul Harlacof, sosit la fața locului a recunoscut cadavrul și cum era o căldură înăbușitoare a dat ordin, să fie înmormântat pe loc.

Prin sforțările sale Stambolinsky a dat dovadă în cele câteva zile de apărare de o rară energie. Și poate, că ar fi reușit chiar să-și organizeze o rezistență durabilă, dacă țărani nu l'ar fi părăsit cu atâta ușurință.

Ca o dovadă este faptul, că chiar

în comuna sa natală în Slavovitz fetele au primit cu flori pe soldații noului guvern, cari veniseră să desarmeze ultimii partizani ai lui Stambolinsky.

În capitală, clasa burgheză a sărbătorit în mod ceremonios căderea tirăniei agrariene. Trupele cari ocupau orașul în primele zile ale loviturii de stat, n'au fost forțate să țină nicio o ordine, pe care nimeni n'a turburat-o. Generalul Lazaroff, noul guvernator al orașului, a fost purtat în triumf.

Lovitura de stat din 9 lunie din Bulgaria poate servi ca exemplu tuturor aceluia, cari cred, că pot stăpâni fără voința poporului.

este de enormă, încât ar umplea un ocean, care s'ar întinde pe suprafața Europei, până la o adâncime de 66 metri.

Acest fapt singur este în stare să ne dea o iluzie despre enorma energie ce o radiază soarele numai pe pământ.

Mulți savanți s-au ocupat, tocmai din cauza aceasta cu problema folosirii acestei energii formidabile. Este natural că energia soarelui, ca căldură, numai în țările calde se poate folosi, se poate transforma în energie folositoare, pentru că acolo insolația este mai puternică, iară cerul acolo este mai mult timp senin, ca pe la noi.

Încercări în sensul de a imagina căldura soarelui s'au făcut mai de mult în Egipt, mai cu seamă. Era vorba ca prin un sistem complicat de oglinzi, căldura solară să producă într'un cazan, încălzirea apei, care evaporând ar produce o muncă oare care, așa cum produc cazanele locomotivelor noastre. Acest sistem însă nu a dat efecte dorite, fiindcă numai o mică parte a căldurii soarelui s'a putut folosi. Aparatul cu un cuvânt era imperfect.

Energia soarelui

De prof. A. Maior

De mult timp cercurile științifice și ingineresti, discută o problemă arzătoare nu pentru ziua de astăzi și de mâine, ci arzătoare pentru generațiile viitoare.

Este vorba de resursele de energie, resurse de cari ne folosim încontinuu astăzi, fără ca momentan să ne dăm seamă de împrejurarea că oare aceste resurse sunt deja epuizabile.

Dar să ne explicăm!

De vr'o 150 ani încoace, de când putem zice că avem tehnică modernă, încontinuu ne folosim de lemnele pădurilor noastre, și de cărbunele minelor reslățite prin diferitele țări ale globului. Toate aceste lemne și toți acești cărbuni servesc trebuințelor culturai noastre, pentru a mână mașinile cari ne produc în fine atâta confort.

În timpul din urmă, și căderile de apă, încep a fi întrebuințate pentru a ne produce, mai cu seamă energia electrică.

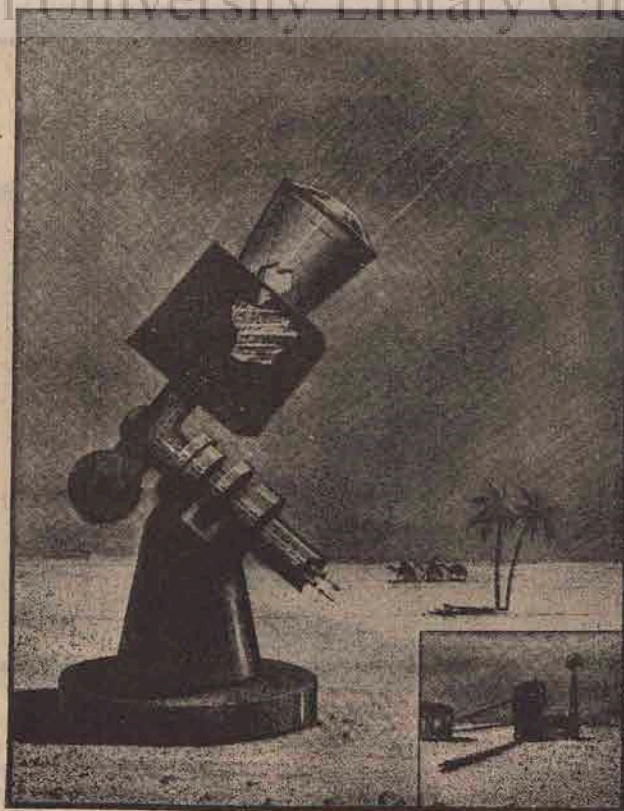
Dar cercetările ultimilor decenii au dat niște rezultate cam surprinzătoare. Că lemnele pădurilor de pe suprafața pământului nu pot produce energia totală de care avem lipsă — aceasta o știm cu toții.

Geologii, englezi și americani însă au dovedit, că dacă tot așa vom folosi și cărbunii, atunci în 200—300 ani, toți cărbunii vor fi epuizați.

Iată dar problema îngrijorătoare. Ce vom face când nu vom mai dispune de cărbuni? Ce resurse mai sunt ca să ne putem folosi de ele?

O energie enormă ne stă încă la dispoziție, o energie care mișcă atmosfera, produce vânturile și furtunile, cauzează fluxul și refluxul mării, încălzește globul pământului, — este energia soarelui.

Energia soarelui așa este de puternică încât numai pe ecuatorul

Un aparat pentru concentrarea căldurii solare după profesorul Marcuse.

pământului se evaporază anual șapte sute bilioane metri cubici de apă. Cantitatea aceasta de apă așa

Acum un savant neamț apare cu un nou aparat pe teren, acest aparat, reprodus în figura alăturată, se

vede a folosi mai bine căldura pentru scopul sus amintit.

Partea esențială a acestui aparat este o sferă metalică poleită cu interiorul ei. Prin un tub, care se vede la partea superioară a aparatului, căldura soarelui se concentrează într'un focar, care este situat în partea superioară a sferei. Razele solare, trecând prin acest focar, se răsleşc în interiorul sferei, și ajung la suprafața interioară a ei, care este lustruită, și așa aceste raze se vor reflecta de nenumărate ori în acest interior.

Interiorul sferei este umplut cu un oleu, ce are un punct de fierbere mai înalt ca apa, va se zică acest oleu fierbe la o temperatură mai înaltă cu 100 °C.

Razele soarelui reflectându-se de

nenumărate ori în interiorul sferei, vor ceda căldura întreagă a lor, — oleului, care oleu mai târziu va începe a fierbe.

Oleul fierbând, este introdus prin cele două țevi postate la partea inferioară a aparatului într'un cazan plin cu apă, și circulă numai prin țevi în acest cazan, așa încât oleul cu timpul își dă toată căldura apei, care în fine începe a fierbe, produce vapori, și acești vapori, apoi se pot folosi pentru a pune în mișcare o mașină oare care.

Acest aparat, inventat de profesorul Marcuse, ar avea menirea, de a folosi căldura zonelor mai calde ale pământului și cercurile științifice se așteaptă la frumoasa rezultate.

☪

Cuvântul

*Luase inima avânt,
Se ridicase pân' la stele,
Mi-ai spus odată un cuvânt,
Și mi-am zidit pe el castele.
Dar mi le dărâmasse vântul,
Și spulberase prin câmpii,
Căci poate n'aveau temelii
Cum n'avusese nici cuvântul!*

Elena din Ardeal.

Vă rugăm să nu uitați, că abonamentele plătite pe jumătate de an au expirat și că este de datoria fiecărui cetitor a-și regula la vreme abonamentul. Cetitorii noștri știu, de sigur, cu câtă jertfă se scoate revista aceasta și că apariția ei regulată este exclusiv în funcție de plata abonamentului.

Exproprierea bisericii dela Sântimbru

Statul român a expropriat biserica reformata dela Sântimbru, neavând ea niciun credincios in aceea comună și fiind susținută de stat nu de confesiune. Arătăm aci lumea adunată la serbarea exproprierii, in mijloc cu dl ministru Constantinescu și episcopul militar Teculescu. Biserica din Sântimbru este una dintre cele mai vechi monumente istorice în Ardeal, zidită în veacul al XV-la de Ion Huneade. După expropriere ea a fost dată în folosința credincioșilor bisericii gr. cat. din Sântimbru

**Dacă doriți
zaharicale
fine, cereți**

'MELISSA'

CLUJ

TELEFON

6-48 și 6-65

Lumea pierdută

Roman de A. Conan Doyle

— Urmare —

CAPITOLUL X.

„Am trăit minunate întâmplări“

Am trăit minunate întâmplări, și altele tot pe atât de minunate se produc întruna. Tot stocul de hârtie, de care dispun constă din cinci foi de notițe, și un mototol de hârtie de ambalaj, și nu am decât un singur stilograf; cu toate acestea până voi avea un petec de hârtie și o picătură de negreală, și până îmi voi mai putea mișca mâna am în continuu să aștern pe hârtie impresiile și experiențele noastre, după ce fiind noi singurii oameni, din întreg neamul omenesc, cărora li s'a dat să vadă asemenea lucruri, mi se pare de o extraordinară importanță să le fixez până când încă îmi sunt recente în amintire, și înainte de a ne strivi soarta, care ni se face încă tot inevitabilă. Dacă Zambo va putea vre-odată să ducă scrisorile aceste pe râu în jos, sau dacă, prin oarecare minune îmi va fi dat să le duc eu vre-odată acasă, sau, în fine, venind pe urmele noastre vre-un viitor exploror — ajutat poate de un aeroplan perfecționat — va găsi teancul meu de însemnări — în oricare caz, sunt sigur, că șirele pe care le scriu acum sunt destinate nemuririi, ca însemnările fidele ale celei mai extraordinare aventuri.

În dimineața, care a urmat zilei când am fost tradați de blăstămatul Gomez, s'a început o nouă etapă a experiențelor noastre. Primul incident, care s'a produs nu era de natura să-mi fac o bună părere despre locul în care eram blocați. Când m'am trezit din o ațipeală care m-a cuprins după ce se făcuse ziuă, îmi căzură ochii pe un lucru foarte curios de pe piciorul meu. În somn mi s'a fost ridicat puțin pantalonii pe picioare, lăsându-mi descoperit piciorul deasupra ciorapilor, într-un loc, cât ai pune palma. În locul acesta, pe piele, aveam o ciorchină mare, purpurie. Alarmat, m-am ridicat și am pus mâna, să vad ce poate fi, când, spre oroarea mea, ciorchina se sparse între degetele mele, improșcând sânge în toate părțile. Țipetul meu, plin de greață, a adus lângă mine pe amândoi profesorii.

— Foarte interesant — zise Summerlee, plecându-se spre pi-

ciorul meu. E o lipitoare enormă, încă neclasificată, mi se pare.

— Prima roadă a ostenelilor noastre — zise Challenger în tonul lui de profesor pedant, săc. — Nu avem decât să-i dăm un nume, și eu cred, că cel mai potrivit este, după descoperitorul ei *Ixodes Maloni*. Sunt sigur, tinere prietene, că nu se poate asemena mica inconveniență, că acest animal te-a înțepat, cu gloria neperitoare de ați avea pe vecie înscris numele în registrele zoologiei. Spre nenorocul nostru ai strivit acest specimen frumos, în momentul perfecteii lui saturațiuni.

— Vierme spurcat! zisei.

Profesorul Challenger își ridică muștrător sprâncenele grele, și își apăsă mâna pe umărul meu.

— Dta trebuie să-ți cultivi un ochiu de om de știință și să te străduiești să-ți însușești un fel științific de a vedea lucrurile. În fața unui om cu o fire filosofică, după cum sunt și eu, lipitoarea, cu un proboscis în formă de lance, și cu stomacul ei foarte elastic, e un lucru al naturii, tot atât de măreață și frumoasă, ca și păunul, sau o auroră boreală. Mă doare, când te aud vorbind de ea într'un ton atât de nedemn. Nu mă îndoiesc însă, că cercetând sâr-guincioși, vom fi în stare să mai găsim asemenea specimene frumoase, pe cari să ni le păstrăm pentru îmbogățirea științelor.

— Nici eu nu mă îndoiesc de aceasta, — zise sarcastic Summerlee, — mai ales, că în momentul acesta chiar, a dispărut un asemenea specimen frumos după gulerul Dvoastre.

Challenger sări de trei coți în aer, mugind ca un taur, și își rupse aproape hainele de pe el, în graba lui să le lapede. Eu și cu Summerlee râdeam nebuni, așa, că nici nu i-am prea putut ajuta profesorului. În fine am reușit să-i descoperim spatele monstruos (cinci schioape lățime!) Trupul îi era o pădure de păr negru, din desetul căreia am reușit să vânam lipitoarea, înainte de a-și aplica sublimul ei proboscis.

Ne-am încredințat că tufele din jur erau pline de asemenea „frumoase specimene“ și ne-am grăbit să părăsim acest loc de tabără.

A trebuit însă mai înainte să ne aranjăm afacerile cu credinciosul

nostru negru, care apăruse în vârful țancului încărcat de cutii cu cacao și de pesmeți — lucruri pe care ni le-am putut asigura în modul încercat și eri, cu ajutorul funiei. I-am poruncit să-și reție pentru sine din lucrurile pe care le aveam încă la poalele stâncei, atâtea de câte crede că va avea nevoie timp de două luni, restul să-l dea Indianilor, ca remunerație pentru serviciile aduse și pentru că ne duc la Amazon scrisoarea mea de eri. Câteva ceasuri mai târziu i-am văzut mergând înșiruți unul la spatele celuilalt, departe, pe șesul de jos, ducând fiecare în cap câte o legătură mare. Mergeau spre râu, pe calea care am făcut-o împreună. Zambo a ocupat cortul nostru dela poalele stâncilor, și a rămas acolo: singura noastră legătură cu lumea de din-afară.

Iar acum trebuia să hotărâm asupra celor ce aveam de făcut. Am părăsit locul dintre tufele pline de lipitori, și îndepărtându-ne ceva am ajuns la o poeniță încunjurată de toate părțile de arbori, creșcuți des aproape unul în altul. În mijlocul luminișului erau presărate câteva lespezi mari de piatră, iar lângă ele un izvor cu apă rece, bună. Ne-am așezat aici, într'un neașteptat confort, să discutăm primul nostru plan strategic asupra invaziunii în aceasta nouă țară. În frunzișul arborilor cântau paseri — am remarcat mai ales una, cu un glas curios neplăcut, pe care nu-l auzisem înainte — dar în afară de aceste sunete, nu era în jurul nostru nici un semn de viață.

Gândul dintâi ne-a fost să ne alcătuim un fel de inventar al lucrurilor pe care le aveam cu noi, ca să știm pe ce ne putem bizui. Cu lucrurile pe care le-am adus cu noi și cele pe cari ni le-a livrat Zambo eram bine echipați. În vederea primejdiilor de care puteam să fim încujurați, mai mult ne liniștea împrejurarea, că aveam cu noi cele patru arme ghintuite, vre-o mie trei-sute gloanțe rotunde, o armă cu alicie, însă abea osutăcincizeci cartușe cu gloanțe expanzive. Proviziuni aveam destule pe cel puțin câteva săptămâni, tutun în abundență, mai departe câteva aparate științifice, un telescop și un bun binoclu. Am adus toate efectele noastre în poiana amintită, și ca o primă măsură de prevedere, am tăiat cu săcurile și cuțitele noastre un morman de tufe cu spini, infundând cu ele golurile dintre arbori, într'un cerc de vre-o

cincisprezece yarzi în diametru. Acesta avea să ne fie pentru moment cartierul nostru general — locul de retragere în caz de primejdie, și magazia efectelor noastre. L-am numit „Fortul Challenger“.

Era la amiază când am terminat lucrările de fortificare, dar căldura nu era prea mare, având platoul, atât în temperatură cât și în vegetație caracterul unei zone stâmpărate. Între arborii, care ne încunjurau am recunoscut fagi, stejari, chiar și mesteceeni. Un gigantic arbore-gingko, întrecând toți arborii din jur, își înălța deasupra fortului nostru coroana uriașă, cu frunzișul de colie. În umbra lui ne urmam sfatul, ascultând părerile Lordului John, care în ceasul acesta de importante acțiuni a preluat comanda noastră.

— Atâta vreme, cât nu ne-a simțit nici un animal sau vre-un om, suntem în siguranță. Din clipa însă, când vor găsi că noi suntem aici, ni se vor începe fără îndoială greutățile. Nu avem nici un indian, că ne-ar fi găsit până acum. Așadar problema noastră este să rămânem tăcuți și să spionăm cuprinsul țării acesteia. Înainte de a ne depune cărțile de vizită la vecinii noștri, trebuie să știm cu cine avem a face.

— Dar va trebui să înaintăm — am îndrăznit să observ.

— Fără îndoială băete dragă! Vom înainta. Dar cuminte. Nu ne este îngăduit să ne aventurăm mai departe decât de unde ne putem întoarce ușor la această bază de operații a noastră. Și înainte de toate nu vom face pușcături decât în cazul când va fi vorba de viață și de moarte.

— Dar ieri Dta ai împușcat — zise Summerlee.

— Ai dreptate: nu puteam să fac altfel. Dar ieri sufla un vânt puternic și înspre înafară. Nu cred, că a străbătut pocnitura armii departe pe platou. Dar un lucru: cum să numim noi țara aceasta? Cred, că sunteți de acord să-i dăm un nume.

S-au făcut diferite propuneri, mai puțin fericite, dar cea alui Challenger a rămas definitivă.

— Nu poate avea decât un singur nume, zise. Va fi numită după pionerul, care a descoperit-o, se va chema Țara Maple-White. Și Țara Maple-White i-a rămas numele, și cu acest nume figurează și în harta cu desenarea căreia m-au încredințat tovarășii mei. Sunt sigur, că în viitoarele hărți ale lumii i se va menține acest nume.

Problema în fața căreia ne gă-

seam era explorarea acestei noi țări. Ne-am convins cu ochii, că locul acesta era populat de unele creaturi necunoscute lumii, și aveam și dovada schițelor lui Maple White, care ne avertizau, că vom avea poate a face și cu alți monștri și mai înspăimântători, și mai primejdioși. Scheletul, pe care l-am găsit ca baza peretelui din stâncă, străpuns de firele de bambus, ne dovedea mai departe, că platoul e locuit și de o rasă de oameni, dușmănoși streinilor: nu putea ajunge altfel în situația în care l-am văzut, decât fiind aruncat de pe vârful stâncii în lanca trestiiilor. Situația noastră, alor patru oameni împotmolți aici fără nădejde de scăpare, era fără îndoială plină de fel de fel de primejdii, și am aprobat fără nici o discuție toate măsurile de prevedere, pe care ni le-a propus îndelunga experiență a Lordului John. Dar era peste putință să rămânem aici, în pragul acestei lumi a tainelor, când ne ardeau sufletele de nerăbdare să înaintăm, să pătrundem până în inima ei.

În urmare am închis intrarea cetății noastre cu grămeji de tufe cu spini, și am părăsit tabera, lăsându-ne efectele la adăpostul baricadelor improvizate. Apoi am înaintat încet, cu băgare de seamă în necunoscut, urmând cursul pârâiașului care izvoarea din izvorul nostru, cu gândul, ca la întoarcere să avem o sigură călăuză în el.

Abea am plecat, și am găsit semne, care ne-au încredințat și mai mult, că vom vedea minuni. Dupe câteva sute de yarzi de pădure deasă, compusă din arbori, dintre care pe mulți nu-i cunoșteam, dar pe care botanistul expediției noastre, Summerlee i-a identificat imediat ca fiind feluri de conifere de mult pierite din lumea de dinafară — am ajuns într-un ținut, unde păraul se lăfăia într'un ochiu destul de mare. În calea noastră creștea un deset de trestii de o formă curioasă, învrăstate cu enorme ferege, mișcându-se încet în vântul care se pornise. Deodată Lordul John, care mergea înaintea noastră, se opri cu mâna ridicată.

— Priviți aici — zise. Pe Dumnezeu! aceasta trebuie să fie urma strămoșului tuturor paserilor din lume.

În glodul din marginea bălții erau imprimare urmele enorme ale unui picior de pasere, cu trei degete. Creatura, orice fel ar fi fost ea, a trecut prin baltă și a intrat în pă-

dua de alătura. Ne-am oprit cu toții să examinăm urmele monstruoase. Dacă de fapt a fost o pasere — și oare care animal ar mai putea avea asemenea urme? — urmele ei erau cu atât de mult mai mari decât ale unui struț, încât mărimea paserei ni-se părea de-a dreptul enormă. Lordul John privi îngrijorat în jur, și strecură două cartușe în arma lui de elefanți.

— Sunt gata să-mi pun în joc întreaga mea reputație de vânător, că urma este proaspătă. Ființa aceasta nu a trecut pe aici cu mai mult de zece minute înainte. Priviți, cum izvorește încă apa din urmele mai adânci. Pe lupiter! Uite aici urma alteia, mai mici.

Da, alătura de cele mari se înșiruiau altele, de aceleaș fel, dar cu mult mai mici.

— Dar despre aceasta ce ziceți? strigă triumfător profesorul Summerlu, arătând o urmă, ce părea a unei mâini de om, cu cinci degete, împletită între urmele cu trei degete.

— Wealden! strigă extaziat Challenger, Am mai văzut asemănătoare în lutul de Vealden. Sunt urmele unei creaturi, care umblă în două picioare, stând aproape drept și sprinjindu-se din când în când în labele de dinainte, înzestrate cu cinci degete. Nu e pasere, dragul meu Roxton — nu e pasere!

— Un mamifer?

— Nu; reptilă — un iguanodon. Nici o altă ființă nu ar fi putut lăsa o asemenea urmă. Înainte cu vre-o nouăzeci de ani au pus pe gânduri rămășițele unor asemenea urme, păstrate în lutul întărit, pe un vrednic doctor din Lussej; dar cine în lume ar fi putut nădăjdui să aibă față un șir întreg de asemenea urme, proaspete?

Ultimele cuvinte le spuse șoptind și am rămas cu toții tăcuți, încremeniți. Mergând apoi pe cărarea trasă de urme, am trecut mlaștina și o frânghie de pădure care o încunjura de partea opusă. Dincolo era o poiană mare, iar în ea am văzut cinci creaturi, cele mai extraordinare, pe care mi le-am putut imagina vre-odată. Ascunși în tufe din marginea pădurii, am putut să le observăm, mult timp, hodi-niți.

Erau cinci, — două dintre ființele aceste adulte, trei încă pui. Aveau o mărime enormă. Puii erau cât niște elefanți, pe când cei doi bătrâni erau departe de toate ființele pe care le-am văzut până atunci.

Aveau o piele acoperită de solzi, înșiruiți ca cei ai șopârelor, și strălucitori, unde îi ajungeau razele soarelui. Toți cinci erau înălțați în două picioare, balansându-se răzimați în coade groase puternice și în picioarele de dinapoi, cu câte trei degete, pe când cu labelle mici dinainte, înzestrate cu câte cinci degete, coborau crengile arborilor din jur, pascându-le frunzișul. Nu știu cum vi-i-aș descrie mai bine, decât asemănându-i cu niște monștruoși kanguri, lungi de douăzeci de picioare și cu o piele de crocodili negrii.

Nu-mi pot da seama câtă vreme am rămas în adăpostul nostru privind aceasta minunată scenă. Bătea înspre noi un vânt puternic, și cum eram și bine coperiți de tufe, nu ne putea fi teama, că vom fi descoperiți. Din când în când pui zburdau în jurul bătrânilor, în sărituri sprintene, în vreme ce bătrânii întinzându-se după crengi mai înălțate, se avântau greoi, căzând la pământ zguduind parcă locul. Puterea celor adulți părea a fi nemărginită; am constatat-o aceasta când unul din ei, neputând ajunge un frunziș care creștea sus de tot, îmbrățișă cu o labă de dinainte trunchiul unui puternic arbor, și îl rupse, parcă ar fi fost o nuielușă. Incidentul acesta mi se păru, că indică nu numai extraordinara putere musculară a acestui animal, ci și un creier foarte mărginit, după ce arborele astfel rupt îi căzu drept în cap, făcându-l să scoată urlete ascuțite, arătându-ne totodată, că oricât de mari ar fi aceste creaturi au totuși o limită și rezistența lor. Se poate, că aceasta întâmplare l'a făcut pe cel lovit să creadă, că îi pândește p'aici vre-o primejdie: l-am văzut depărtându-se încet, urmat apoi de perechea lui și de cei trei pui enormi. Le mai văzurăm firile sclipind printre arbori, și capetele undulându-le sus deasupra tufelor. Apoi ne periră din vedere.

Privii pe tovarășii mei. Lordul John stătea fără răsuflet, cu degetul pe trăgaciul armei de elefanți, în față ogliindându-i-se tot sufletul de vânător. Cât nu ar fi dat el să poată așeza un asemenea cap între cele două lopeți încrucișate pe perețele casei lui de burlac din Albany! Înțelepciunea înse i-a stăpânit ptima, doar reușita explorărilor noastre de aici era atârnată în primul rând dela aceia, ca să rămânem neobservați de ființele în

țara cărora am pătruns. Cei doi profesori erau în extaz. Uitându-și de ei, în însuflețirea lor iau unul pe altul de mână, și stăteau cu ochii încremenți, ca doi copii în fața unei minuni, obrații lui Challenger rotunjiți într'un zîmbet serafic, iar fața sardonică alui Summerlee înmoiată pe o clipă într'o expresie de mirare și reverință.

— „Nunc dimittis!“ strigă în urmă. Ce vor zice cei din Anglia, când le vom povesti cele ce am văzut?

— Dragul meu Summerlee—zise Challenger—dacă vrei am să-ți spun, în confidență, exact cea ce vor spune cei din Anglia. Vor zice, că Dta ești un mincinos infernal și un șarlatan: exact ceea ce ai spus Dta, și ceialalți, despre mine.

— Și în fața fotografiilor, pe care le vom prezenta?

— Vor fi falsificate, Summerlee—falsificate!

— Și în fața specimenelor?

— Da, vom duce specimene! Malone și întreagă ceata infectă de tovarăși ai lui ne vor cânta osanale. Azi avem douăzeci și opt August—ziua în care am văzut cei dintâi cinci iguanodonii vii în țara Maple-White. Notează-ți această dată tinere prietene, în ziarul Dta, și trimite-o zdrenței Dta de gazetă.

— Și fii gata să-ți primești plata: vârful ghetei șefului Dta, zise Lordul John. Privite din Londra, lucrurile ți se par cu totul altfel, ținare prietene—băete! Sunt oameni, care nicicând nu-și povestesc aventurile, fiindcă nu pot avea nici nădejde barem că vor fi crezuți. Ce am văzut noi azi aieva, poate și nouă ni se va părea un vis, colo peste două trei luni. Ce ați spus, că au fost aceste animale?

— Iguanodonii, zise Summerlee. Le găsiți și azi urmele picioarelor în argila din Kent și Sussex. Sudul Angliei de azi era odinioară plin cu aceste animale, în vremea când creștea pe acolo o vegetație abundentă, care le putea hrăni. Cum înainte cu mii și mii de ani s'au schimbat condițiile naturale a ținutului, au pierit și animalele aceste. Se vede, că aici, în Țara Maple-White, nu s'au schimbat condițiile, și ca urmare au supraviețuit și iguanodonii.

— Dacă ne va fi dat să ieșim vreodată vii de aici, trebuie să duc cu mine acasă un asemenea cap, zice lordul John. De mi l'ar vedea înșiruit în perete vre-unul din ceata cutreeratorilor Mejandei, parcă văd cum i-ar schimba invidia fața cu o

culoare verde-de-păun. Nu pot ști ce gânduri aveți voi, dar eu am impresia, după cele văzute, că noi ne plimbăm pe o pojghiță de ghiață subțirică rău...

Și eu aveam acelaș sentiment de nesiguranță și mă simțeam împrijmuit de aproape de misterioase primejii. Mi se părea, că umbrele pădurii ascund o veșnică amenințare, iar când priveam semiintunerecul desertului, care ne încunjura, simțem cum îmi cuprinde fiorii inima. Este adevărat că monștrii pe care i-am văzut erau animale grele, inofensive, care nu ar putea să-ți facă nici un rău, dar câți monștrii străvechi nu mai pot viețui în aceasta țară a minunilor—câte orori înspăimântătoare nu pot ascunde stâncile și desișurile de aici, gata să năvălească asupra noastră? Prea puține cunoștințe am asupra vieții preistorice, dar îmi aduc aminte, că, copil, citeam într'o carte, că în epocile străvechi trăiau fiară, cari s'ar fi jucat cu leii și cu tigrii noștri, ca pisica cu șoarecele. Ce se alege din noi, dacă mai trăesc asemenea monștrii și azi în Țara Maple-White?

Ne-a fost dat, ca încă în dimineața aceasta—prima, pe care o petrechem în lumea minunilor—să ne încredințăm de mulțimea rizicurilor care ne încunjurau. A fost o aventură urâtă, la care încă gândesc cu silă. Dacă, dupăcum spunea lordul John, preveliștea iguanodonilor ne va rămâne în memorie ca un vis, mocirla pterodactililor va apăsa deapururi asupra memoriei noastre, ca un coșmar. Dar să povestesc cu deamănuntul cele, ce s'au întâmplat.

Păduricea din față am trecut-o foarte încet, deoparte fiindcă lordul John, înainte de a ne lăsa să înaintăm cerceta cu deamănuntul terenul, de alta parte fiindcă la tot pasul, când unul când celalalt dintre profesorii noștri se arunca la pământ, cu un strigăt de mirare, în fața câte unei plante sau insecte necunoscute, pe care o descopereau. Am mers cu totul vre-o două-trei mile, cârnind ceva înspre dreapta dela cursul pârăului, când am ajuns la un luminiș întins, în mijlocul arborilor. În jur se înșiruia o bandă de tufișuri, iar terenul liber din mijloc era presărat cu blocuri de piatră. Înaintam încet spre aceasta stâncă, făcând-ne cale prin tufăria, care abea ne ajungea până în brâu, când am auzit un sunet curios, șuerător și sacadat ca bătaia meliței, care umplea neconținut aerul, și ni

se părea, că porcede dintr'un loc imediat dinaintea noastră. Lordul John, își ridică în sus mâna, făcându-ne semn să ne oprim, apoi porni în sărituri scurte, cu băgare de seamă, spre linia de dinafară a blocurilor de piatră. L-am văzut ridicându-se încet și privind pe deasupra primei stânci, care îl adăpostea, făcând în aceeași clipă un gest de mirare. Apoi rămase înpietrit privind încordat, uitându-și de noi cu totul, fascinat de lucrurile, pe care le vedea. În urmă ne-a făcut semn să ne apropiem, ridicându-și de nou mâna, un signal de mare băgare de seamă pentru noi. Toată finuta lui ne arăta, că avea înaintea ochilor un lucru minunat și în aceeași vreme primejdios.

Tărându-ne până lângă el, ne-am aruncat ochii peste stânca protectoară. Locul care îl văzurăm era un puț mare care în vremile străvechi va fi fost o gură mai mică a vulcanului de pe platou. Avea forma unui enorm vas, în fund la câteva sute de yarzi, de unde stăteau noi — cu băltoace de apă, verzue, încunjurate de papură. Era un teren, care el singur te înfricoșa parcă, dar locuitorii lui îl făceau să ți se pară că ai în fața ta o scenă din cele șapte cercuri ale lui Dante. Locul acesta era un cuib de pterodactili. Erau adunați cu sutele în terenul, cât îl puteam cuprinde cu ochii. Tot țărnul băltoacelor era plin de zeci și zeci de pui și hidoase mame, cari cloceau pe ouăle lor galbene pielose. Din această masă de reptile, care se târaiau, mișunau întruna, se ridica sgomotul de meliță, care umplea aerul și mirosul înținat, oribil, muced, înbolnăvitor. Deasupra mulțimei de jos însă, țuguiați pe bolovanii înalți din jur, mari, suri, îmbătrâniți, semănând mai mult unor animale moarte și uscate, decât unor creaturi vii, stăteau îngrozitorii bărbătuși, cu totul nemișcați, în afară de rotirile neîncetate ale ochilor lor roșii, sau câte o repede mișcare din cap, dând să prindă în ciocul dintat vre-o libelulă care trecea în zbor. Aripile lor mari, membranoase, le țineau închise prin încrucișarea brațelor, așa că păreau niște babe gigantice, înfășurate în pățuri murdare aurii, din cutele cărora le răsăreau capetele îngrozitoare. Cu mari, cu mici, cel puțin o mie de astfel de hidoase creaturi stăteau în adăncitura din fața noastră.

Bucuroși ar fi rămas aici profesorii noștri toată ziua, extaziați de

prilejul ce-l aveau, să studieze atât de aproape viața preistorică. Au remarcat resturile de pești și paseri, cari erau împrăștiate printre pietrii, dovedind natura hranei acestor creaturi, și i-am auzit felicitându-se reciproc pentru că au deslegat întrebarea care se pune de mult în lumea științifică: de ce se găsesc în anumite locuri restrânse în un atât de mare număr oasele acestui bălaur întraripat, ca de pildă în Cambridge Green-sand. Am văzut cu ochii că pterodactylii, asemenea pinguinilor, trăiau în cete foarte numeroase.

În urmă Challenger, în focul discuției care s'a angajat între cei doi savanți asupra unui detaliu, și-a ridicat capul deasupra stâncii, care ne ascundea, și cât pe aici era să ne pricinuiască pieirea tuturor. În aceeași clipă bărbătușul cel mai apropiat de noi dete un țipăt ascuțit, și desfășurându-și aripile pielose, largi de douăzeci picioare, se avântă în aer. Femeiuștele și puii s'au îngământ speriați în marginea bălții, pe când bărbății sentinele în jur, unul câte unul se ridică și începură să plutească pe deasupra. Era o minunată priveliște să vezi odată cel puțin o sută de creaturi atât de mari și înfricoșătoare plutind deasupra noastră ca niște enorme umbre tăcute; dar în curând ne-am încredințat, că nici decum nu era o priveliște, care să-ți permită să o savurezi mult timp. La început namilele aceste zburau deasupra noastră în cercuri largi înalte, voind parcă să se convingă de mulțimea dușmanilor pe care i-au descoperit. Apoi rând pe rând cercurile se coborâră mai jos, se miciră, până când, în urmă ne dădeau târcoale aproape de tot deasupra capetelor noastre, umplând aerul de sgomotul văjeitor, sec al aripilor lor largi, suri, dându-ne impresia că ne găsim la aerodromul Hendon, într'o zi de emulație.

— De grabă, înspre pădure, și țineți-vă laolaltă, strigă Lordul John prinzându-și arma de țavă. Brutele aceste vreau să ne atace.

În clipa, când am pornit spre pădure, cercul asaltorilor se închisese, deasupra capetelor noastre, încât vârful aripilor celor mai apropiați pterodactili, aproape ne atinge capetele. Am lovit cu paturile puștilor, fără să putem atinge vre-un loc solid, vulnerabil. Deodată din învâlmășala de trupuri și aripe cenușii se deprinse un gât lung, și izbi înspre noi un cioc fioros. Au urmat

lovituri dupe lovituri. Summerlee țipă dureros, acoperindu-și cu mâinile fața, din care isvorea un șiroi de sânge. Eu am simțit o puternică lovitură în ceafă, care m-a făcut aproape să-mi pierd conștiința. Challenger, lovit cazu la pământ, și când m-am oprit să-l ridic, am fost de nou izbit în spate, și am căzut clae peste grămadă pe profesr. În aceeași clipă, am auzit bubuitura puștei de elefanți ai Lordului John, și ridicându-mi capul, am văzut pe una din hidoase creaturi trântită la pământ, cu aripa ruptă, săsăind și rângindu-se la noi cu ciocul deschis, și cu ochii însângeați, asemenea unui deavol din vre-o pictură medievală. Tovarășii lui, înspăimântați, s'au ridicat mai sus, ceruind întruna deasupra noastră.

— Acum, strigă Lordul John, acuma goană pe viață, pe moarte!

Am răzbit în goană prin tufiș și în clipa când am ajuns la marginea păduri, harpiile erau de nou în capul nostru. Summerlee a fost de nou trântit la pământ, dar am reușit să-l ridicăm și să-l tărâm sub arbore. Ajunși aici, eram la adăpost; între crengile dese ale arborilor nu-și puteau desfășura dușmanii noștri enormele lor aripe. În vreme ce mergeam prin pădure spre tabăra noastră, loviți și abătuți, i-am văzut multă vreme ceruind în cerul azuriu, la înălțimi mari, de păreau mici ca niște porumbei, însoțindu-ne fără îndoială cu ochii lor ageri. În fine, când am intrat în pădurile mai dese, au renunțat să ne urmărească, și au dispărut din vederea noastră.

— O experiență foarte interesantă și instructivă, zise Challenger, când am ajuns la marginea părăului, și în vreme ce își puneam apă rece pe genunchile umflă. Putem constata cu satisfacție Domnule Challenger, că suntem foarte bine informați asupra obiceiurilor și a modului de luptă a pterodactililor înfuriați.

Summerlee își spăla sângele de pe o rană, pe când eu îmi curățeam rana de ghiară adâncă din ceafă. Lordul John avea haina de pe un umăr ruptă în zdrențe, abea zgăriindu-i însă pielea dinții creaturei.

— Ce are a face neînsemnatele lovituri pe care le-am primit? zise Challenger. Tinerul nostru prieten a primit o rană de ghiară, haina Lordului John a fost sfârticată cu ciocul, eu am fost izbit în cap cu aripile și așa avem o frumoasă dovadă a diferitelor arme ofensive, de care uzează pterodactilii.

— Eram în pragul morții, zise grav Lordul John. Și nu-mi pot imagina o mai stupidă moarte, decât să fii stins de asemenea infecte animale. Imi pare rău că a trebuit să descarc arma, dar, pe Jupiter! nu aveam ce alege.

— De nu ai fi făcu-o, nu mai eram acum nici unul în viață, zise cu convingere.

— Dar e prea posibil, că nu vom avea neajunsuri din pricina împușcăturii mele, zise Lordul. În pădurile aceste întinse trebuie să produc adese arborii care se prăbușesc, sau se despică, sunete asemănătoare descărcării de armă. Acuși înse, dacă sunteți de o părere cu mine, am putea constata, că pentru ziua de azi am avut aventuri destule și cu vârful, și că ar fi indicat să ne întoarcem la tabăra noastră, la cutia cu doftorii, cu carbol. Cine știe, ce venin pot avea bestiiile aceste în dinții lor infecți?

Avea dreptate lordul: nu cred să mai fi avut cineva o asemenea zi de când e lumea. Și totuși nu se sfârșise șirul surprizelor din ziua aceasta. Când urmărind cursul părăului nostru, în fine am ajuns la țintă și am văzut înaintea noastră baricadele de spini din jurul taberei, credeam, că s'au terminat pentru moment șirul aventurilor. Dar ne-a fost dat să ni se impue o nouă temă, plină de îngrijorări. Poarta „Fortului“ Challenger am găsit-o neatinsă, baricadele întregi, și totuși salașul nostru a fost vizitat, pe când lipseam, de o creatură curioasă, puternică. Nu i-am putut găsi urmele pe pământ, și numai creanga de arbore, care se pleca peste tabera noastră ne-a putut face să bănuim pe unde a venit și pe unde a plecat vizitatorul. În schimb aveam destule dovezi a uriașei lui puteri și a dușmănoaselor lui intenții, pe care ni le dădea starea în care ne-am găsit efectele. Aceste erau împrăștiate în toate părțile, la largul îngrăditurei noastre, iar o cutie cu conzervă de carne era mușcată în bucăți de ființa, care voia să-i estragă conținutul. O ladă cu muniții zăcea fărâmițată, iar lângă ea o cazetă de aramă groasă diformată cu totul de dinții ființei necunoscute. De nou ni s'a coborât în suflet o groază vagă, și privirăm cu ochii înmărmuriți misterioasele umbre, care ne încunjurau, ascunzând în sinul lor îngrozitoare posibilități, care ne pândeau. Ce bine ne-a căzut, când am auzit „hop-hop“-ul lui Zambo, și când mergând la cauta platoului

i-am văzut în vârful țancului de alături râsul lui larg.

— Toate în rând, Massa Challenger, toate în rând! ne strigă. Eu stau aici. Nu am frică. Când aveți nevoie de mine, aici mă găsiți!

Fața cinstită a negrului, și priveștiștea întinsului ținut dela poalele noastre, care se sfârșea departe, în valea Amazonului, ne-a făcut să ne trezim din buimaceala întâmplărilor prin care am trecut, și să ne amintim, că trăim pe pământ, în veacul al douezecilea, și că nu ne găsim pe coaja vre-unui rudimentar planet îndepărtat, transportați acolo de meșteșugul unui diabolic vrăjitor. Si totuși, în situația noastră, cât de imposibil ni se părea, că linia cea depărtată, violetă din orizontul depărtat, acoperea marele fluviu, pe spatele căruia pluteau vapoare, unde oamenii se preocupau în aceste clipe de mici afaceri zilnice, pe când noi, întemnițați în mijlocul unor ființe a vremilor de mult trecute, privi doar de puteam într'acolo, și suferi, gândindu-ne ce ar însemna pentru noi să trăim acolo acum.

Din aceasta memorabilă zi mi-a mai rămas o amintire, și cu ea vreau să-mi încheiu scrisoarea aceasta. Cei doi profesori, a căror nevoi fără îndoială au fost mult atâțate și de ranele primite, s'au luat la aprigă ceartă, neputând să cadă de acord, dacă asaltatorii noștri erau de genul pterodactil sau dimorphodon —

și au început să curgă argumentele întraripate. Ca să scap de intolerabilele lor discuții m-am tras deoparte, și așezat pe trunchiul unui arbore căzut, fumam din lulea, când îl văzui pe lordul John, apropiindu-se de mine.

— Uite, Malone, zise, îți aduci aminte de terenul în care zăceau bestiiile alea?

— Foarte bine, chiar.

— Nu e așa, că era un fel de crater vulcanic?

— Exact, zisei.

— Ai remarcat solul?

— Stânci.

— Dar jur în jur de baltă, pe unde creșteau trestiiile?

— Era un pământ vinețiu. O argilă vineție.

— Exact. Un tub vulcanic, plin cu argilă vânăată.

— Și ce vrei cu acesta?

— O! nimic, nimic, — răspunse și se întoarse încet înspre locul, de unde purcedea duetul fără sfârșit al celor doi savanți combativi: o claviatură întreagă de voci, dela tenorul strident alui Summerlee, până la basul adânc alui Challenger.

Nu m'aș mai fi gândit la remarcă lordului John, dacă nu l-aș fi auzit, târziu în noapte, repetând fără somn „Argilă vânăată“ — argilă într'un tub vulcanic! Aceste au fost ultimele cuvinte pe care le-am auzit, înainte de a mă învinge un somn de plumb. (Va urma)

Pomișorii albi din țintirim...

Înfloriră mulți în țintirim

Pomișorii albi pe care toți îi știm —

Înfloriră - acolo sus, pe dâmb

Printre mii de cruci cu trupul strâmb...

Albi, așa cum sunt, priviți din vale

Strălucind ca o ninsoare 'n plete,

Ei se par niște ciudate jete

Ce scurtându-și rochia pe pulpe

Râd și fug de trecători șirete...

... Stau privindu-i risipiți pe dâmb

Pomișorii albi din țintirim,

Cufundați în râsul lor de spume —

Și cum stau așa deodată-mi pare

Că de printre cruci cu trupul strâmb

Mă tot strigă cineva pe nume!

... Sufletul demult mi-e 'n altă parte,

Pașii-mi bat tot mai adânc în seară

Și'n miresme tari de primăvară

Ce tot vin peste câmpie de departe...

Dar la spate, cu vrăjiri de clopoșele,

Dintre pomișorii de omăt

Mă tot cheamă cineva 'ndărăt...

Teodor Murășanu

Carnetul lui Radu Roman

de Mihail Gașpar

XXI.

Azi noapte, am dormit rău de tot. Nu-mi pot da bine seama ce a fost, ce nu, ajunge că nu-mi găseam liniștea. Simțeam bine, că mă apropiu de acel miraculos stadiu când se amestecă realitatea cu visul, dar, când era să trec pragul pe tărâmul celalalt, mă treziam. În această străduință de semisomn aveam cele mai bizare viziuni. Și era o concentrare egocentrică la culme; eram de toate: om de stat, beliduce, poet, bancher... Timpul și spațiul dispăreau, se anihilau. Trăiam cu veacuri în urmă, cu veacuri înainte. Trece-rea era ușoară și fără nici o zguduire.

Dar ce căuta chipul femeii acesteia în cadrul visărilor mele?

Pentru ce mă urmăresc ochii aceia mari cenușii?

Nu înțeleg.

Și totuși pare a exista între noi doi, o ciudată legătură sufletească. Am esperiat aceasta nu odată în aceste câteva zile, de când ne cunoaștem. Nu mai departe, azi dimineață. Eșim împreună. Eu îmi propusesem de cu seară să cercetez Eiubul.

Când o întrebai pe dânsa unde vrea să meargă, mă privi lung și zise: „Acolo, unde dorești Dta, la Eiub!

De unde a știut dânsa că doresc să văd locul acesta? Mi-a spus apoi că a avut clar impresia că eu doresc să merg acolo.

Când am intrat în lumina misterioasă a acestui mare cimitir, simții o senzație dureroasă. La umbra miilor de chiparoși înalți, seculari, cerniți, dorm credincioșii Profetului de veacuri. Înșiruirea imensă a coloanelor de piatră cenușie, cu turbanul în vârf, cu inscripții din Coran, și-se par o armie a vremurilor trecute. Liniștea de aici parcă e mai grea, mai apăsătoare. Aici nu sunt cavouri splendide, nu sunt inscripții aurite, lipsesc sarbedele gloriificări ale cimitirelor din Apus.

În uniformitatea petrilor sure e depusă marea lege a egalității. Numai Sultanii și-au eternizat amintirea în moscheele splendide. Incolo, egali, dorm copiii lui Alah, în brațele atotnivelatoarei mame, pământul. Cine știe spune, cine doarme sub cutare piatră? Un puternic, sau un târgoveț?

Peatra căpătâiului e sură la unul, sură la altul.

Prin mintea mea trece în crâmpie povestea anilor trecuți. Nu văd nici o schimbare de când am mai fost aici. Aceiași chiparoși, aceleași pietri sure.

Prin întredeschiderea strâmtă a unei alee, icoana luminoasă a Cornului de aur pare un miracol transcendent. Marea scaldată în zefir, cupolele muiate în aur. Intreg tabloul, cu minareți, cu case, scaldat în baia razelor de soare. Din Stambulul pitoresc răzbate murmurul vieții. Caicuri svelte, șalupe cu catarguri subțiri, vapoare mărunte ca niște jucării, forfotesc, dela un țărm la altul.

La Eiub, pătrunde numai ecoul vieții. Zidul de chiparoși, carauale credincioase, înneacă orice zgomot, sugrumă orice senzație de a tulbura liniștea celor ce dorm cu fețele spre Răsărit.

Împărăția aceasta, este cu adevărat împărăția păcii, dorită de oricare moslim.

Mă surprinde glasul Lydiei.

Aici așa vrea să mă odihnesc!

Cum rostește aceste vorbe, îi urmăresc privirea perdută în zare. Și știu, că în aceste clipe sufletul ei colindă departe, îmbrățișând tărâmurii și ani. E o clipă aceasta, când sufletul simte nevoia mărturisirilor tainice, când și porțile pururea închise își deschid aripile.

Mă gândiam în mine așa: ce taină apasă oare asupra femeii acesteia? Ce întrebare? Ca și cum ar fi om care să nu aibe o taină. O clipă stau în cumpănă, să încerc ușa sufletului ei. Gândul mi se pare însă brutal și-l alung. Ce-mi pasă mie? În definitiv ce am eu cu dânsa? Că fac pe călauza în labirintul acestui furnicar? Asta nu va să însemne nimica.

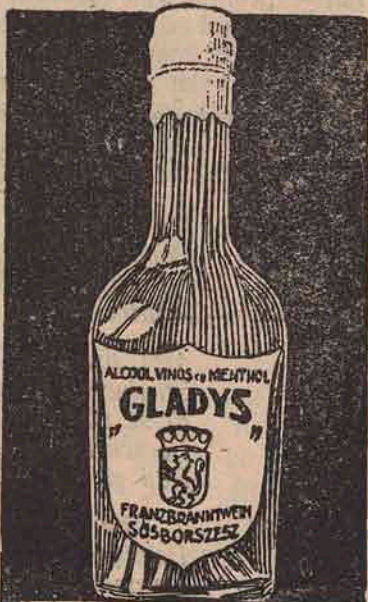
Cum stă în întredeschiderea luminoasă, cufundată în privescarea fără seamăn ce o dă Cornul de aur și vechiul Stambul, pare o statuie, așezată de o mână străină la marginea cimitirului.

Boarea ușoară venită dinspre mare, îi tremură niște fire din părul ei bălai.

Fusta cernită, lipindu-se de corp, conturează niște forme, de o plasticitate superbă.

Mi-e ciudă pe mine însumi pentru aceste observații?

Încerc un alt șir de idei, când îi aud glasul:

**„Nu-l
intreci
cu nimic
dar îl găsești
pretutindeni“
Geza Herczeg
fabrică che-
mica, Cluj.**

4-21

Lyold 1732

— Ce-ar fi, să mă așez definitiv aici?

Văzându-mă mirat continuă.

— Eu nu am pe nimeni și nu sunt legată de nimeni și nimic. Aici, par'că e o altă lume, și văzându-o nici că-mi pot inchipui, să mai trăiesc în alte locuri. Nu-i așa? N'am știut să-i răspund. Simțiam bine, că se ridică un colț dela perdeaua ce ascunde un trecut.

Apucai drumul spre chei și alături de mine Lydia, îmi părea o taină. În fața noastră, turlele aurite ale Stei Sofii luceau orbitor, iar minaretul dela intrare se făcea ca un deget uriaș care mă amenință.

XXII

Lydia și-a găsit o casă. Pe drumul spre Anadol-Hissar, cu ferestrele spre Bosfor, în mijlocul unei grădini de oleandrii și pini. De jur împrejur vile cochete, închiriate de legațiunile streine și bogătași din Pera. Când am mers să o văd și am găsit-o frumoasă, bucuria femeii nu avea margini. Imi arată totul. Patru încăperi spațioase, toate spre sud, erau fermecătoare. Dormitorul îndeosebi părea că o satisface pe deplin. După-ce îmi arată covoarele cumpărate din Bazar, decorurile orientale de pe pereți, mă întrebă:

— Și-acum să-mi spui, nu-ți bate ceva la ochi, ceva deosebit, aparte?

Și cum nu putui ghici, bătu în palme și se trânti râzând copilărește pe unul din paturi.

— Nu vezi? Zăbrelele de lemn la geamuri! Aidomă ca la un harrem. . . numai cât... aici nu este nici un pașă!

Și-n aceeași clipă țisni în odaia de alături și ascunsă după o perdea strigă: *Cu-cu! Cu-cu!*

Soarele, strecurându-și razele prin ferestrele înguste, umplu odaia de lumină. În cadrul acesta luminos îmi veniam ca un strein. Răsul argintiu, nota zglobie a zburcniilor copilărești atinseră o coardă simfioare înlăuntru meu. Ecoul acestui râs, venia pare-că de undeva din depărtări imense, dintr'o vreme, de care îmi aminteam nelămurit, ca de un depărtat cântec de leagăn.

Un șuerat lung pătrunzând din largul Bosforului, se icni în armonia interiorului ca un ce străin, ca o notă falsă.

Am închis ochii. Simții cum se mișcă valul de aer în jurul meu urmat de un foșnet ușor. Când ridicai pleoapele, văzui pe Lydia grămadită la picioarele otomanului unde ședeam. Impreună mâinile ca de ru-

găciune și le culcă peste genunchii mei, proptindu-și capul de ele.

Soarele coborî un mănunchiu de raze peste bogăția părului blond, așezând deasupra lui o cunună de glorie.

Cuprins de o neliniște care-mi amintea de alte vremuri și de alți ani, mâna mea rătăci peste comoara aceasta de un blond curios alintându-o cu mângăieri de mult uitate. Aveam conștiința stângăciei mele pe deplin. Simțiam cum un suflu cald îmi usucă gura, cum inima își grăbește bătăile și, o mână necunoscută îmi trece cu degetele aprinse peste tâmplele agitate.

Gâtul de marmoră lucea în splendoarea-i originală și faldurile netezite ale japoniceii largi, îngăduiau să se bănuie comori neprețuite.

De-odată își întoarse fața și din adâncurile misterioase ale ochilor ei mari, suri, se resfrânse icoana unei nespuse dureri. Ochii ei mi se păreau un uriaș vârtej, amețitor, îngrozitor și totuși amăgitor, spre vraja căruia mă împingea o putere mai mare ca a mea.

Aveam impresia că înlăuntru meu se laxează, se destramă pe încetul un ce necunoscut și, un sentiment larg, incolor și nehotărât, se dilatează în înfinit, sugrumându-mi energia, încălecându-mi voința, nimicindu-mă.

Invălișul meu de lut în schimb, înviorat de un curent fără nume, ardea, mistuindu-se și, un dor vag, dulceag și îmbătător, răsărind din nimic, își vânzolea fiorii ferbinți. Prin creerii înfierbântați colinda ca o fantomă întrebarea: „Când am mai cunoscut eu acestea?”

Nu pot răspunde. Capul îl simții cum se pleacă, iar buzele fripte de văpaie, căutau dornice isvorul atâtor bucurii...

Luna, eșită de după forturile dela Bőiük-Dere, aruncă șalul ei de argint peste apele Bosforului. Sus, stelele tremurau înfrigurate în neantul înghețat. Dinspre Kandillü vine, o boare ușoară și dulce, ca un oftat. În umbra chiparoșilor și a platanilor

ușiași, Kaulidja doarme cu căsuțele ei albe, senină și liniștită, ca o fată mare.

Kaulidja!

Un gând mă fulgeră, îngrozindu-mă. În aceeaș clipă o icoană, odată atât de scumpă, mi se arată, răsărind din valuri. Fatimah!!! Întind brațele... A dispărut!!! Barca- giul mă privește mirat.

Câinii din Tophanè se întrec, lătrând din ce în ce mai îndârjiți la lună.

Un pribeag se roagă nopții:

Regină blândă-a tuturor
ce dăruî lumii -- alinul,
înfrânt puterea și-o implor,
o, Noapte: — curmă-mi chinul!

... Pribeag pe-o lume fără rost,
eu, în surghiun amaric,
îndur destinul ce mi-a fost
numai în lacrimi darnic...

Și, vezi, în crudul vieții joc
luptând, mi-am stors puterea,
dar inimei făr de noroc
nu i-am învins durerea. —

Dă, Noapte, sufletului meu
adâncă ta hodină:
el de amar și-obidă-i greu
și-i încărcat de vină.

Îl sapă suferința grea,
și îl zugrumă huma:
spre umbră și uitare-ar vrea
să-și iee zboru-acuma.

De-al păcii dor e-adânc durut,
și tremură'n suspine:
ar vrea să fie-așa tăcut
și liniștit ca tine.

George Voevidca

CELE MAI FINE
LAME DE RAS
UNICUM
SE GĂSESC LA CUTITARIA KUN, CLUJ
și toate accesoriile în această branșă

Liniște

... Parcă râul nu mai cade peste pietre cadentat
Vântul nu-și mai cântă cântul... și-i deplin liniște'n sat;
Totu-i mort... și toate-s moarte... nu se-aud nici șoapte'n prag,
... Nici o frunză nu se mișcă... nu se'n gâna drag, cu drag;
Nici un câine nu mai latră... satul doarme liniștit
Numai gândul meu departe, zace'n veci nepotolit...

Aurel Zegean.

O scenă din noua piesă a d-nei Elena Dr. Aciu n. Fabian: *Inchinarea lunilor*. Piesa s'a jucat pentru prima dată cu prilejul serbărilor Astei la Șimleul Silvaniei, în prezența I. P. S. Episcopului Hossu dela Gherla, a d-lui Iuliu Maniu și alți oaspeți. Persoanele cari au jucat în piesă sunt: Lucia Mureșian, Cornelia Maior, Vicuța Pop, Dorina Maior, Nelica Taloș, Lala Aciu, Noruca Ossian, Mica Ossian, Tuța Oltean, Nițu Baști, Iuliu Hoblea, Aurora Hoblea, Bibi Ossian, Nelica Ostatea, Enițu Baști și Duca Aciu. În rândul de deasupra la stânga este autoarea piesei, d-na Elena dr. Aciu.

„Astra“ la Șimleu

Din numeroasele conferințe ale Astei ținute în anul acesta prin satele și târgurile Ardealului remarcăm pe cea din Șimleul-Silvaniei, la care a asistat P. S. Sa episcopul Hossu al Gherlei, Dl Dr. Iuliu Maniu, președintele partidului național, Dl Tzlgara-Samurcaș, inspector general al artelor și o mulțime de fruntași din Șimleu și jur. Cu prilejul acestei conferințe s'a jucat în matineu piesa „*Omagiile lunilor*“, scrisă, localizată și aranjată de Dna Elena Dr. Aciu n. Fabian, cunoscuta autoare a piesei teatrale „*Ileana Cosinzeana*“, de care am mai vorbit în revista noastră.

Noua piesă a Dnei Aciu a fost călduros apreciată de toți cei de față și ea a avut o covârșitoare influință asupra spectatorilor, cari au aplaudat și felicitat călduros pe autoare. Ilustrația, pe care o dăm aici, reprezintă o scenă din frumoasa piesă a Dnei Elena Dr. Aciu.

D-na Petru V. Șireagu, care a suferit deasemenea o mulțime de persecuții din partea ungarilor pentru atitudinea ei demnă după internarea soțului ei

Preot Petru V. Șireagu din comuna Murășăniacob care este, unul dintre martirii cauzei noastre naționale, fiind arestat în timpul războiului

1 FRANC = 7 LEI

La librăria **LEPAGE**

pentru editurile casei

MASSON-PARIS

Pentru alte ed. franceze, cel

mai mare favor de schimb 2-6

Cereți catalog!

AMERICANĂ

VÂNZAREA
EXCLUSIVĂ:

Librăria LE PAGE Cluj

Cereți ofert!

4-6

O carte prețioasă. Distinsul luptător vechiu al cauzei românilor transilvăneni în streinătate, d-l *Dr. George Moroianu* profesor la Academia comercială din Cluj, a scos de sub tipar o prețioasă broșură „*Legăturile noastre cu Anglia*”. După o scurtă privire asupra unor legături mai vechi cu Anglia, d-l Moroianu ne dă o serie de prețioase informații asupra propagandei, pe care dânsul a făcut-o pe vremuri și în cursul războiului în streinătate și în special în Anglia, unde a reușit să încheie admirabile legături cu bărbați de stat englezi și să treziască în această țară un mai viu interes pentru cauza noastră. Broșura d-lui *Dr. Moroianu*, scrisă clar și cu multă dibăcie este o lectură dintre cele mai plăcute și instructive și un prețios izvor de informații asupra unui trecut nu prea îndepărtat, care a pregătit sosirea zilelor de astăzi. Recomandăm cartea tuturor cetitorilor noștri. Prețul 25 Lei, la librării.

Traduceri care ni trebuie. Traducerile românești din literatura rusă, pe care le avem până acum, sunt în mare parte făcute nu după operele originale, ci după traduceri franceze ale acestora. Ele reprezintă astfel toate neajunsurile inerente unor traduceri, pe care nu le avem deloc și astfel nu sunt o oglindă fidelă a sufletului lor, ci mai mult o copie. Traduceri după originalele rusești au început a se ivi abia în anii din urmă, după ce provincia din Țara Prut și Nistru s'a alipit la țara mamă și a dat literaturii noastre câteva talente viguroase, cunoscătoare a literaturii ruse. Printre aceste traduceri vine acum să ieșă un loc de frunte *Sulamita* de *A. J. Kuprin*, apărută de curând în Cluj și tradusă de d-na *Zina G. Moroianu*. Traducerea aceasta păstrează toată căldura renumitei scrieri, a scriitorului rus *Kuprin*, și cu stilul ei neaș românesc și artistic este o contribuție dintre cele mai prețioase la literatura noastră tradusă.

Nasul lui Morgan. Millardarul *Pierpont Morgan* pe lângă fericirea de a fi posesorul unei averi considerabile avea și nenorocirea unui enorm defect facial. Nasul lui se termina într-o drăguță de pătlăgea roșie, cam cât pumnul de mare. Pe vremea tratativelor de pace între Rusia și Japonia, Conte *Witte*, reprezentantul Rusiei i-a făcut propunerea să-l scape de acest defect cu ajutorul unui renumit chirurg *Lassar* din Berlin, care-i era prieten. *Witte* i-a spus, că însuși a suferit o operație în clinica doctorului *Lassar*, unde a

avut ocazia, să vadă mai multe cazuri de asemenea natură. *Morgan* a zămbit la aceasta propunere și a spus, că și el cunoaște pe chirurg foarte bine, dar operație nu-și poate face.

— Cum, doar nu ți-o fi frică, îl întrepu *Witte*.

— Nu mi-e frică de loc, căci am văzut cu ochii astfel de operații, cari au reușit de minune. Dar ce crezi d-ta, cum așa mai putea eu veni atunci în America?

— De ce? întreabă *Witte* mirat.

— Pentru că — dragul meu — din moment, ce mi-ar lipsi nasul ăsta orice țanc de pe stradă m'ar arăta cu degetul și m'ar râde. Lumea mă cunoaște așa cum sunt și m'aș expune răsului public, dacă m'aș arăta pe străzile New-Yorkului fără nasul ăsta.

35 milioane de dolari fără stăpân. La băncile din New-York se găesc depuse 35 de milioane de dolari, ale căror deponenți nu se pot găsi. Nimeni nu se anunță, să ridice sumele și nici nu răspund nimeni la apelul băncilor. Acest câpital (în lei 700,000,000) nu poate fi ridicat, nici de rudele deponenților, deoarece nu există un certificat de deces confirmat de autorități. Și când te gândești, câtă lume rabdă de foame.

Hainele împărătesei Eugenia. Împărăteasa *Eugenia*, soția lui *Napoleon III* al Franței era cea mai frumoasă femeie din vremea ei. Micimea piciorului ei era cunoscută în toată lumea. Hainele și pantofii ei erau admirați și stârneau uimire în lumea feminină.

Cu toată durerea îndurată la 1871, când și-a pierdut tronul — Franța devenind republică, după înfrângerea dela *Sedan* — împărăteasa prubeagă a ajuns vârsta de 94 de ani.

Hainele împărătesei au fiecare istoria lor. Ele sunt expuse astăzi în vitrina casei *Christie* din Londra și prezintă un aspect foarte interesant. Lumea londoneză curioasă admiră rochiile, blănurile, fundele, panglicele și dantele celei mai frumoase femei de odinioară. Este drept, că vremea neiertătoare li-a timbrat cu patina ei decorativă, așa încât nu mai prezintă nimic ca valoare a stofelor. Ele au mai mult o valoare istorică.

În aceasta expoziție se găsește de pildă „ultima rochie a ducesei de Alba” o soră tot atât de frumoasă a împărătesei, măritată după unul din cei mai mari *Granzi* de Spania. Se zice, că *Ducesa de Alba* era așa de mândră, că n'a voit să se ducă la pzlăt cu prilejul unei vizite a reginei *Victoria* a Angliei la Paris, pentru că nu voia să dea întâietate nici unei femei din lume.

Curiosități... poetice. Talentata poetă engleză *Mis Phillis Austin* a declarat într-o zi, că cele mai bune compoziții poetice le face în... baie. Asupra acestei versiuni se povestește o scenă hazlie.

Înainte de a scrie romane *Mis Austie* făcea poezii de o rară frumusețe. Compozitorul *Arold Austin* fratele poetei i-le pune pe note. Odată a făcut o poezie și pentru un alt componist, care a rămas încântat de frumusețea versurilor făcute — după spusele ei, când făcea baie.

Componistul a avut un succes enorm din aceasta colaborare și ar fi dorit, ca *Miss Austin* să facă cât mai multe poezii.

După vreo trei luni de așteptare zădărnica i-a scris:

„Dragă *Miss Austin*, n'ar fi timpul să mai faci vreo baie?”

Scrisori dela Redacție

Neera C. Ca începătoare nu puteți avea pretenția ca să vi se publice numai decât poeziile, mai ales când ele nici nu sunt izbutite. Aceasta nu trebuie să vă descurajeze însă, ci mai vărtos să vă îndemne, ca să continuați spre a birui.

G. V. Cernăuți. Primit cu mulțumiri. Începem a le publica chiar în numărul acesta.

Tr. A. H. B. „Seara 'n luncă” are calități remarcabile și sperăm să ne puteți da lucruri publicabile. Mai trimiteți.

I. Rosalbu. Poezia *Dv.* este cam greoaie și nu se poate publica.

P. T. Poezia Dv. „Unui șoim” are accente frumoase și sentimente distinse, dar nu-i pe deplin izbutită pentru a se publica.

Ioan Tr. Filip, Lugoju de jos. Am primit cei 30 lei trimiși.

I. S. în R. Amintirile Dv. despre adunarea dela Alba-Iulia sunt interesante, dar ele cadrează mai degrabă cu caracterul unei foi politice, decât cu al unei reviste. Regretăm, că nu le putem publica.

Lucreția Belu. Mai datorați pe anul acesta 20 lei pentru a fi integral achitați.

Farmacia M. N. Demetrescu, Ploști. Confirmăm prin aceasta primirea celor 60 lei trimiși.

Lt. Șenchea N. C. Confirmăm primirea celor 120 de lei.

Ananie Vucu, Zorlențu Mare: Am primit cei 60 lei trimiși.

Valeriu Bânde. Dați-ne adresa, unde să vă trimitem revista.

Florica Micu, Lugoju. Pe anul acesta mai aveți de plăta 20 lei.

N. Dănilă, Iași. Confirmăm primirea 100 lei.

I. G. Ardeleanu. Abonamentul *Dv.* e plătit până la 1 Iulie a. c. Poezia este cam ușoară și ar trebui mult ciselată spre a putea fi publicată.

V. Ghiurița, Șimleul-Silvaniei: Am primit cei 60 lei trimiși.

Gherman Virginia, Rădăuți: Confirmăm primirea sumei de 60 lei.

Dr. Gavril Gall, Huedin. Din suma de lei 120 trimisă acum, am trecut 60 lei în abonamentul anului 1924.

I. Ciurcu, Brașov. Abonamentul *Dv.* pe anul curent e achitat întreg.

I. Bologa, Câmpeni. Pe anul acesta este achitat întreg.

I. Predescu, Albești. Abonamentul *Dv.* începe cu Nr. 13, adică 1 Iulie.

Elisa Dr. Precup, Georgeti. Bani trimiși i-am trecut în contul anului 1924. Pe anul acesta sunteți achitați.

Arius C. Stupariu. Suma trimisă este până la 1 Iulie a. c. Ne mai datorați pe anul acesta încă 60 lei.

I. Jurma. Abonamentul *Dv.* expiră la 30 Septembrie.

Cărți noi

A apărut: „*Poeme în proză*” de *Emil Isac* în editura „*Tipografia Românească*” S. A. Oradea Mare. Prețul unui volum 22 lei. Se poate procura prin editură.

ATELIER MODERN
DE FOTOGRAFII

G-A-R-D-I & Co.

CLUJ, STRADA
ȘAGUNA No. 13

A PĂRUT

**Corespondența
comercială română**

de prof. D. VOINA

Prețul 36 Lei și porto. La Librăria Lepage-Cluj.

**Catalog românesc la
Librăria Lepage-Cluj**

LA

Regele Pălăriilor

au sosit

Noutăți

în specialități de mode de domni.

14—23

Lloyd 1287

Sticle și oglinzi pentru mobilă,
șlefuite în stil baroc, în formă
de stea și flori, precum și după
desenuri, se pregătesc artistic la
Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi.

**HUNWALD
CLUJ**

Strada Vlahuță No. 3. Telefon 1—47.
Resmăluim oglinzi stricate.
Lloyd 1152 15—24

*Intreprindere Electrotehnică
Românească*

Teodor Maior

Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.

Furnizează: Electromotoare, Dina-
muri, Vase pentru gă-
tit, FEARĂ DE CĂLCAT, Acumulatori, BECURI
pentru orice tensiune și lumină, diferite
alte aparate electrice și materiale de in-
stalație.

Execută: la comandă orice instalațiuni
de lumină, transmițeri de
forță atât în loc cât și în provincie, PRO-
IECTE ȘI OFERTE LA CERERE GRATUIT.

Stațiune de încărcat
și reparat acumulatori.

15—22

Adresa destinatarului:

Frații Renner & Co. S. A. Cluj

Este
cea mai
mare fabrică
de pielărie din Ro-
mânia. Produsele ei: In-
călțăminte, curele de transmi-
siune, diferite feluri de
pielărie și talpă con-
curează cu orî-
ce produse
streine

! Cereți pretufindeni aceste produse !

S'A DESCHIS INSTITUTUL IDROTERAPEUTIC

„DIANA“

BĂI: DE ACID-CARBONIC, ESTRAS DE BRAD, DE SUL-
FUR, DE SARE, ELECTRICE, TERMALE, DE SOARE etc.

9—24 Medic conducător: Dr. PORSCHÉ neurolog. Lloyd 1634

BERILE fabricii de bere CELL din Cluj

Berea nutritoare Berea

Hercules și Monostor

Specialitatea deschisă

brună din malți dublu

DEPOURI ȘI REPREZENTANȚE ÎN PROVINCIE

Gherla, Dej, Jibou, Șimleul Silvaniei, Tășnad, Huedin, Gilău, Iara-de-jos,
Mociu, Uioara, Aiud, Oradea-Mare, Careii-Mari, Satu-Mare, Baia-Mare, Șom-
cuta Mare, Sighetul Marmășiei ș. a. m.

La administrația noastră se
găsește de vânzare Colecția
completă din 1922 a revistei

„COSINZEANA“

Prețul unei colecții nelegate
O colecție legată frumos

Lei 120.—
Lei 180.—